

FARG'ONA VILOYATIDA CHAKANA VA ULGURJI SAVDO TOVAR AYLANMASI

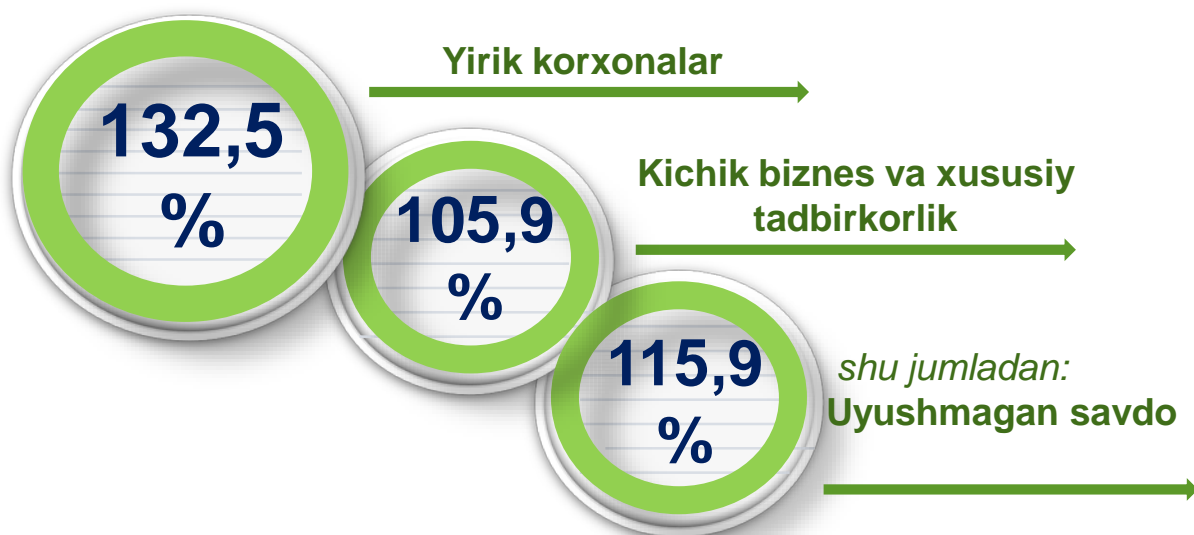
*Dastlabki ma'lumot
2024- yil yanvar-noyabr*

*Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo
statistikasi bo'limi*

Тел. 73-241-97-68

Statistik ma'lumotlar jamiyatda sodir bo'layotgan ijtimoiy-iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tavsiflash va boshqarishning eng muhim vositasidir. Hozirda yuqori sifatli statistik ma'lumotlardan foydalanmasdan davlat siyosatida to'g'ri boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonsiz. Shular qatorida savdo statistikasi ko'rsatkichlarini shakllantirish ham muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Ulgurji va chakana savdo hamda umumiy ovqatlanish korxonalarini savdo aylanmasi statistikasi ko'rsatkichi shular jumlasidan.

Chakana savdo aylanmasining o'sish sur'ati, % da

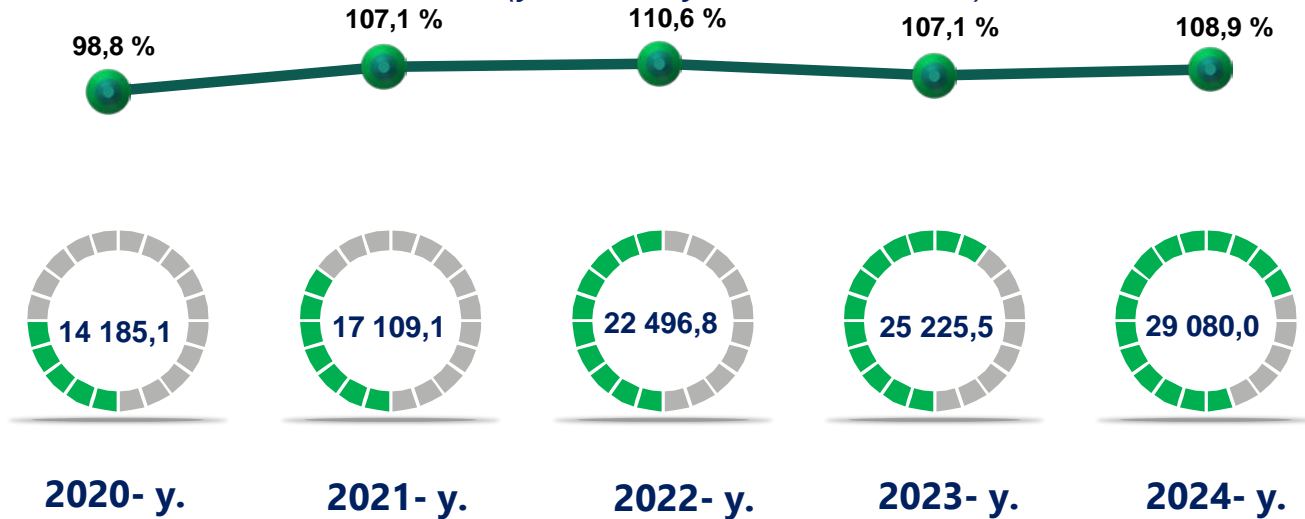

2024- yil 1-dekabr holatiga chakana savdo sohasida faoliyat ko'rsatayotgan tijorat korxonalarini soni 7 616 tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko'rsatayotgan yirik korxonalar soni 147 tani, kichik korxonalar va mikrofirmalar soni 7 469 tani tashkil qildi.

Shu jumladan, savdo sohasida yuridik shaxs tashkil etmasdan faoliyat olib borayotgan YATT va uyushmagan savdo (jismoniy shaxslar)ning kuzatuvlari asosida yig'ilgan ma'lumotlar, chakana savdo ko'rsatkichlariga kiritilgan

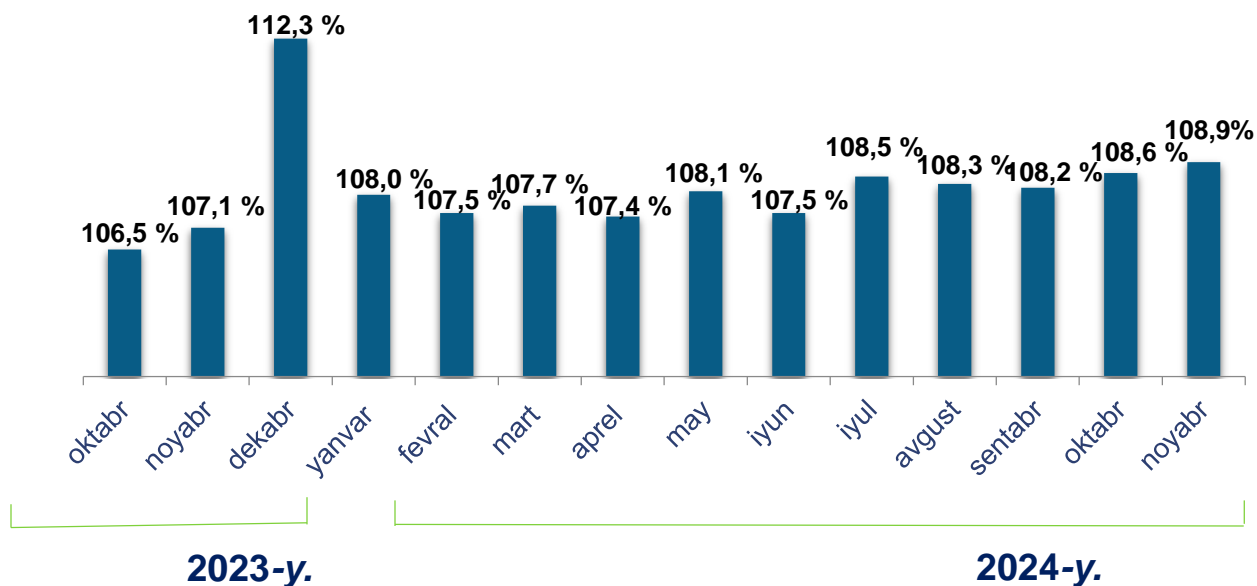
Chakana savdo aylanmasi – savdo sohasida yakuniy iste'mol uchun aholiga tovarlarni donalab yoki ko'p bo'lmagan miqdorlarda naqd pulga (bank kartalari orqali) sotishni nazarda tutuvchi faoliyat.

Chakana savdo tovar aylanmasi va o'sish sur'ati dinamikasi (yanvar-noyabr, mlrd so'mda)

So'nggi 5 yillik (2020- 2024- yillar)da chakana savdo tovar aylanmasining yuqori o'sish sur'ati 2022- yilda kuzatildi. Bunda chakana savdo tovar aylanmasi 2021- yilning mos davriga nisbatan 110,6 % ni tashkil qildi.

Chakana savdo tovar aylanmasining o'sish sur'atlari, oylar kesimida (2023- 2024- yillar)

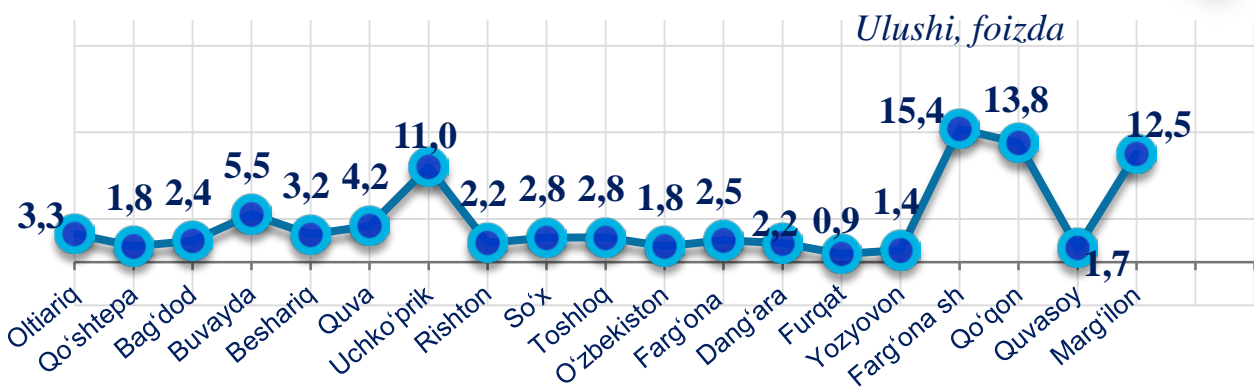

2024- yilning yanvar-noyabr oyida o'sish sur'ati **108,9 %** ni tashkil qildi.

Yuqorida qayd etilgan tadbirkorlik subyektlari faoliyati natijasida, 2024- yilning yanvar-noyabr oylarida viloyatning chakana savdo tovar aylanmasi 29 080,0 mlrd so'mni tashkil etib, 2023- yilning yanvar-noyabr oylariga nisbatan 108,9 % ga yetdi. Jumladan, yirik korxonalarining tovar aylanmasi 3 051,5 mlrd so'mni (o'sish sur'ati 132,5 %), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining tovar aylanmasi 26 028,0 mlrd so'mni (o'sish sur'ati 106,7 %), shundan uyushmagan savdo tovar aylanmasi 2 338,6 mlrd so'mni (o'sish sur'ati 115,9 %) tashkil etdi.

	Jami, mlrd so'm	2023- yil yanvar-noyabr oylariga nisbatan, foizda
Farg'ona viloyati	29 080,0	108,9
shaharlar		
Farg'ona	4 472,3	110,0
Qo'qon	4 001,3	109,3
Quvasoy	481,2	108,5
Marg'ilon	3 646,0	109,1
tumanlar		
Oltiariq	949,4	108,9
Qo'shtepa	528,3	107,6
Bag'dod	710,2	108,0
Buvayda	1 606,4	108,5
Beshariq	928,8	108,2
Quva	1 223,9	108,8
Uchko'prik	3 199,8	109,0
Rishton	654,0	107,8
So'x	818,1	105,0
Toshloq	828,0	107,9
O'zbekiston	529,6	108,0
Farg'ona	731,9	108,4
Dang'ara	644,2	108,6
Furqat	273,1	107,0
Yozyovon	403,6	107,6

2024- yilning yanvar-noyabr oylarida 2023- yilning yanvar-noyabr oylariga nisbatan viloyatning Farg'ona (**110,0** %), Qo'qon (**109,3**%) va Marg'ilon (**109,1**) shaharlarida chakana savdo tovar aylanmasining eng yuqori o'sish sur'atlari qayd etildi.

Viloyat chakana savdo tovar aylanmasida eng yuqori ulushni Farg'ona shahri 15,4 % bilan 4 472,3 mlrd so'mni tashkil etdi.

Viloyat chakana savdo tovar aylanmasida eng quyi ulushni esa, Furqat tumani 0,9 % bilan 273,1 mlrd so'mni tashkil etdi.

2023 - yilning mos davriga nisbatan, chakana savdo tovarlar aylanmasida barcha hududlarda o'sish kuzatildi.

Hajmi, mlrd so'm

Farg'ona sh	4 472,3
Qo'qon sh.	4 001,3
Marg'ilon sh	3 646,0
Uchko'prik	3 199,8
Buvayda	1 606,4
Quva	1 223,9
Oltiariq	949,9
Beshariq	928,8
Toshloq	828,0
So'x	818,1
Farg'ona	731,9
Bag'dod	710,2
Rishton	654,0
Dang'ara	644,2
O'zbekiston	529,6
Qo'shtepa	528,3
Quvasoy sh	481,2
Yozyovon	403,6
Furqat	273,1

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik korxonalarining eng yuqori o'sish sur'atiga ega hududlar (foizda)

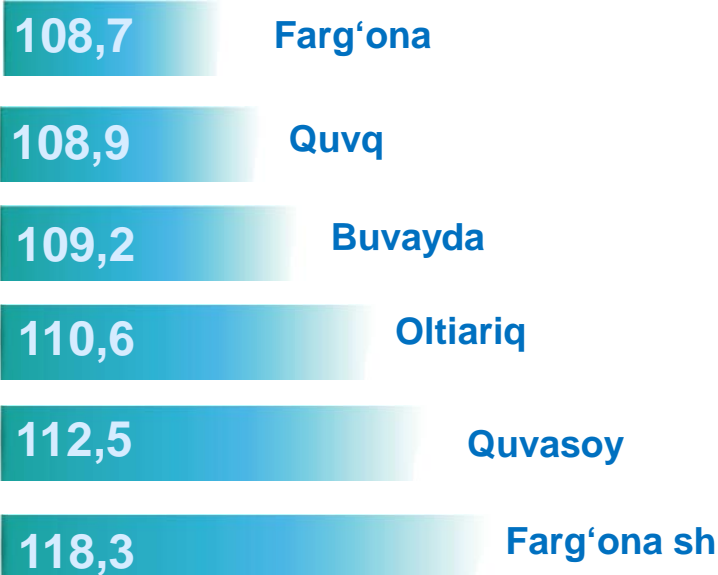
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining chakana savdo tovar aylanmasi hajmi

2024-yilning yanvar-noyabr oylarida statistik hisob-kitoblarga ko'ra,

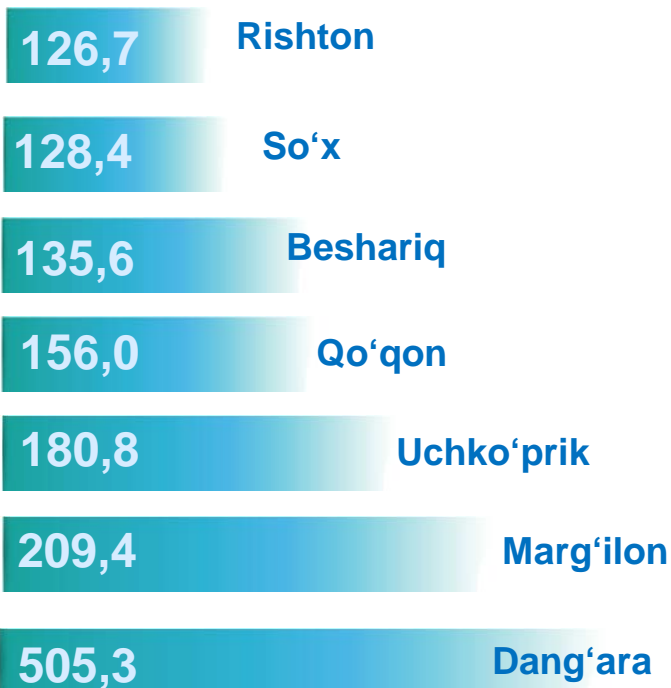
26 028,4 mlrd so'mni tashkil etib, 2023-yilning yanvar-noyabr oylariga nisbatan 6,7% ga oshdi. Viloyat miqyosida ushbu sektorning jami chakana savdo tovar aylanmasidagi ulushi 89,5 % ni tashkil etdi.

Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibida yirik korxonalarining tovar aylanmasi hajmi, 2023- yilning yanvar-noyabr oylariga nisbatan 32,5 % ga o'sdi va 3 051,5 mlrd so'mni tashkil qildi. Bu esa umumiy savdo hajmining

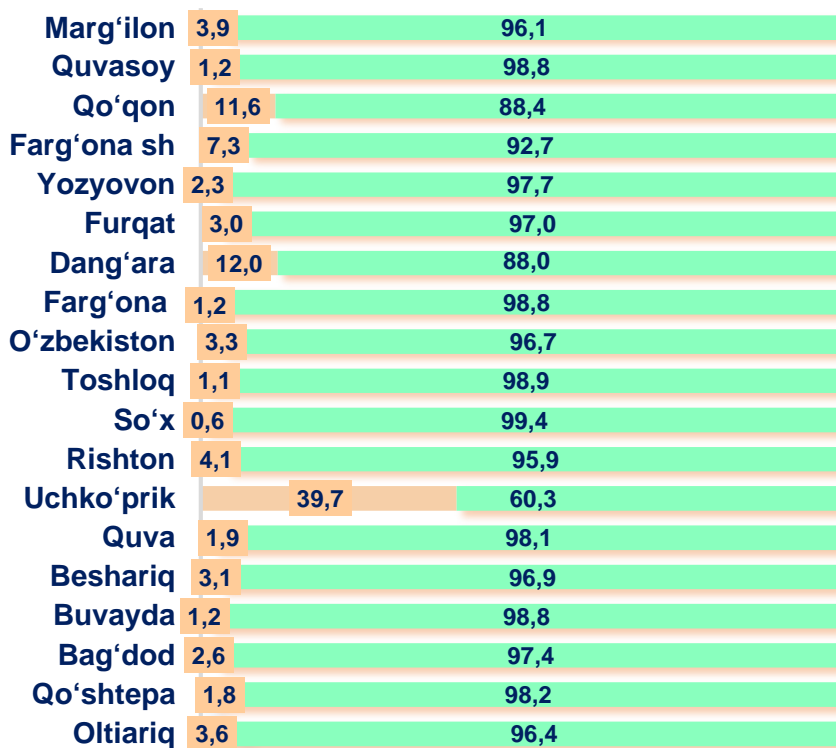
10,5 % ulushiga to'g'ri keldi.

Yirik korxonalarining eng yuqori o'sish sur'atiga ega hududlar (foizda)

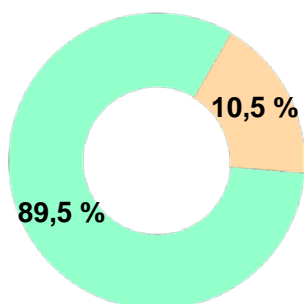
CHAKANA SAVDO AYLANMASIDA YIRIK KORXONALAR, KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING HUDUDLAR KESIMIDA ULUSHI, (foizda)

● Yirik korxonalar

● Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik

Tahliliy natijalarga ko'ra chakana savdo tovar aylanmasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining ulushi bo'yicha So'x (99,4 %), Toshloq (98,9 %) va Buvayda (98,8 %) tumanlari yetakchilik qilmoqda. Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibida yirik korxonalarining ulushi 10,5 % ni tashkil etib, eng katta ulush Uchko'prik t (39,7 %), Dang'ara t (12,0 %), va Qo'qon (11,6 %) shaharida kuzatildi.

■ Yirik korxonalar

■ Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik

Hududlar kesimida ma'lumot, ming so'mda

Oltiariq	4 124,4
Qo'shtepa	2 514,4
Bag'dod	3 022,1
Buvayda	6 443,6
Beshariq	3 800,3
Quva	4 409,0
Uchko'prik	13
Rishton	140,9 2 993,1
So'x	9 670,7
Toshloq	3 777,5
O'zbekiston	2 227,0
Farg'ona	3 280,7
Dang'ara	3 607,1
Furqat	2 132,1
Yozyovon	3 346,6

Farg'ona sh	13 786,5
Qo'qon sh	12 886,7
Quvasoy sh.	4 722,6
Marg'ilon sh	14 287,0

2024- yilning yanvar-noyabr oylari holatiga o'rtacha aholi jon boshiga chakana savdo tovar aylanmasi

7 105,5 ming so'mni (2023- yilning yanvar-noyabr oylariiga nisbatan 106,7 %) tashkil etdi.

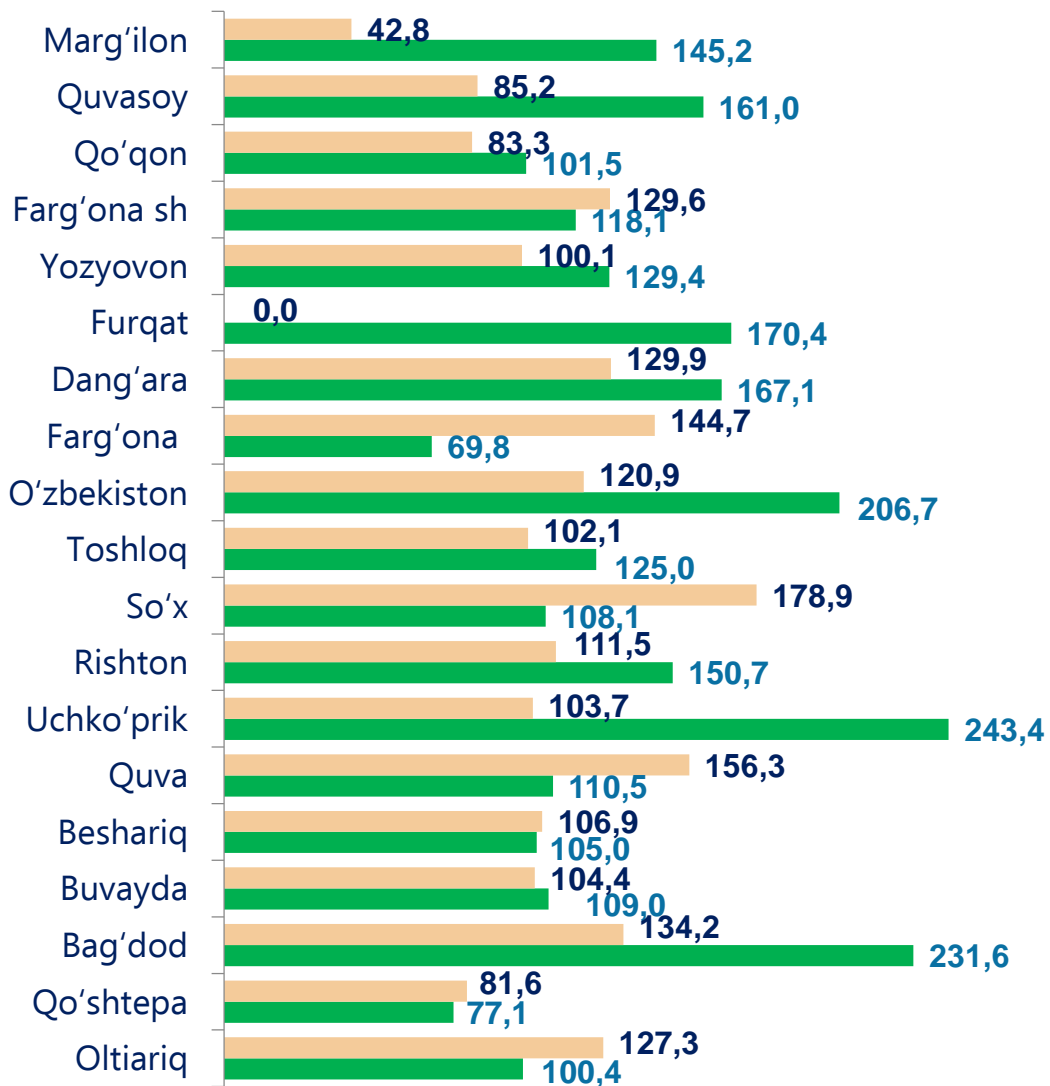
Ushbu ko'rsatkichni hududlar kesimida solishtirilganda eng yuqori hajm Marg'ilon (14 287,0 ming so'm), Farg'ona (13 786,5 ming so'm) va Qo'qon (12 886,7 ming so'm) shaharlari hissasiga to'g'ri keldi.

Ichki savdo ko'rsatkichlarini shakllantirishda **uyushmagan savdo tovar aylanmasi** ham hisoblanadi. Bunga dehqon (oziq-ovqat) bozori hamda chorva mollari, parrandalar va boshqa hayvonlar bozorida jismoniy shaxslar tomonidan amalga oshirilgan savdo hajmlari kiradi. Uyushmagan savdo tarkibiga jismoniy shaxslar (dehqonlar)ning uy xo'jaligida o'z kuchlari bilan yetishtirgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari hisobga olinadi.

Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar taylanmasi o'sish sur'ati (2024- yil yanvar-noyabr), foizda

Dehqon bozorlari

Chorva bozorlari

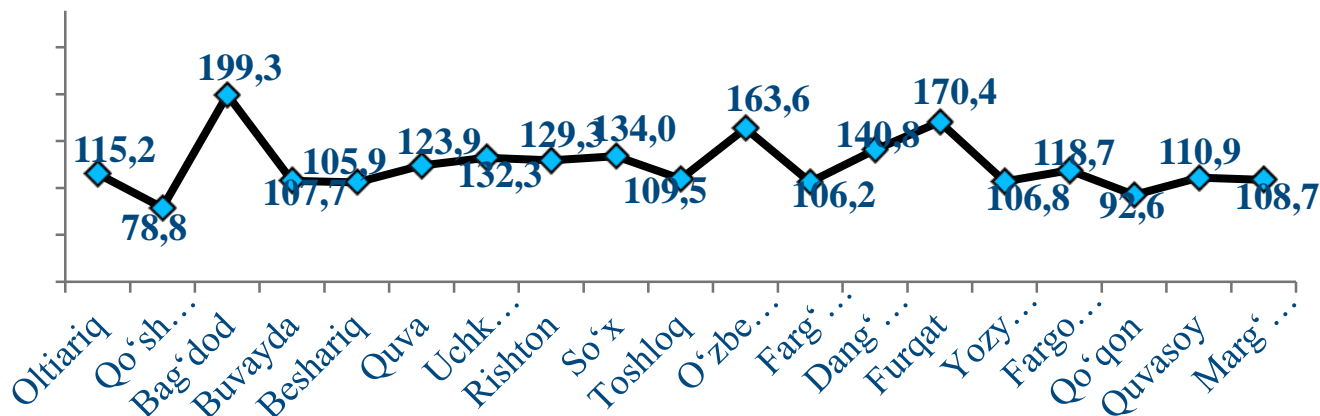
Dehqon (oziq-ovqat) bozori – keng turdagi qishloq xo'jaligi oziq-ovqat mahsulotlarining va uni qayta ishlashdan olinadigan mahsulotlarning savdo rastalari, savdo o'rinlari, turg'un savdo shoxobchalari (shu jumladan savdo pavilonlari, kioskalari)dan foydalangan holda chakana savdoni tashkil etgan doimiy voki vaqtincha amal qiluvchi mulkiy kompleks hisoblanadi.

	Jami, mlrd so'm	2023- yil yanvar-noyabr oylariga nisbatan, foizda
Farg'ona viloyati	2 338,6	115,9
shaharlar		
Farg'ona	286,0	118,7
Qo'qon	198,8	92,6
Quvasoy	49,3	110,9
Marg'ilon	249,5	108,7
tumanlar		
Oltiariq	56,7	115,2
Qo'shtepa	73,3	78,8
Bag'dod	220,6	199,3
Buvayda	265,0	107,7
Beshariq	253,3	105,9
Quva	189,8	123,9
Uchko'prik	71,0	132,3
Rishton	136,4	129,3
So'x	44,0	134,0
Toshloq	46,0	109,5
O'zbekiston	61,3	163,6
Farg'ona	37,5	106,2
Dang'ara	12,3	140,8
Furqat	3,2	170,4
Yozyovon	84,5	106,8

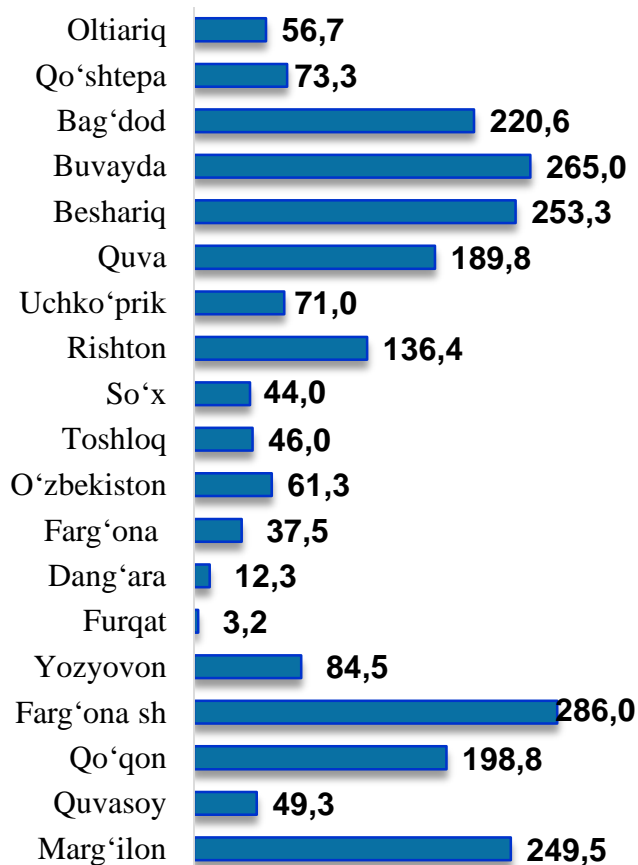
* – xo'jalik yurituvchi subyektlar va yakka taribdagi tadbirkorlar (YATT)ni qo'shmagan holatda;

– jismoniy shaxslar (dehqonlar)ning uy xo'jaligida o'z kuchlari bilan yetishtirgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari va chorva (parranda) mollari sotilishi hisobga olingan.

**Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar aylanmasi
o'sish sur'atlari**
(2024- yil yanvar-noyabr)

**Hududlar kesimida uyushmagan
savdo tovar aylanmasi hajmi, mlrd so'm**
(2024- yil yanvar-noyabr)

Viloyat bo'yicha 2024-yilning yanvar-noyabr oylarida uyushmagan savdo tovar aylanmasi 2 338,6 mlrd so'mni tashkil etib, 2023- yilning yanvar-noyabr oylariga nisbatan 115,9 % ni tashkil etdi. Shu jumladan, 12 bozor va 12 bozor (chorva) (oylik) kuzatuvlari ma'lumotlariga asosan, dehqon bozorlarida savdo faoliyati bilan shug'ullanuvchi jismoniy shaxslarning uy xo'jaliklarida yetishtirgan mahsulotlarini sotish hajmi 1 529,7 mlrd so'mni (131,2%), chorva mollari va parrandalar sotuvchi jismoniy shaxslarning savdo aylanmasi hajmi 808,9 mlrd so'mni tashkil etdi (104,1 %).

2024-yilning yanvar-noyabr oyida viloyatning barcha hududlarida joylashgan dehqon bozorlarida qishloq xo'jaligi mahsulotlarini sotuvchi jismoniy shaxslarning tanlanma kuzatuvi o'tkazildi. Kuzatuv natijalariga ko'ra savdo aylanmasi hajmi 1 529,7 mlrd so'mni tashkil qildi. Bunda asosiy yirik hajm yangi uzilgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari savdosiga (595,8 mlrd so'm) to'g'ri keldi.

Uyushmagan savdo aylanmasida qishloq xo'jaligi mahsulotlari savdosi hajmi va ulushi

<p>Yangi uzilgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari</p> <p>595,8 mlrd so'm</p> <p>39,0 %</p>	<p>Non va non mahsulotlari</p> <p>131,6 mlrd so'm</p> <p>8,6 %</p>	<p>Don mahsulotlari (mosh, loviya, guruch va boshqalar)</p> <p>249,8 mlrd so'm</p> <p>16,3 %</p>
<p>Tovuq go'shti</p> <p>63,1 mlrd so'm</p> <p>4,1 %</p>	<p>Quritilgan qishloq xojaligi mahsulotlari (yongoq, bodom, pista va boshqalar)</p> <p>99,8 mlrd so'm</p> <p>6,5 %</p>	<p>Tuxum</p> <p>82,1 mlrd so'm</p> <p>5,4 %</p>
<p>Ziravorlar</p> <p>55,0 mlrd so'm</p> <p>3,6 %</p>	<p>Sut va sut mahsulotlari</p> <p>49,3 mlrd so'm</p> <p>3,2 %</p>	<p>Chorva mollari va parrandalari uchun har xil yem – xashak</p> <p>31,6 mlrd so'm</p> <p>2,1 %</p>
<p>Tuzlamalar</p> <p>34,5 mlrd so'm</p> <p>2,3 %</p>	<p>Gullar, o'simlik va nihol ko'chatlari</p> <p>24,0 mlrd so'm</p> <p>1,6%</p>	<p>Nooziq-ovqat tovarlar</p> <p>113,1 mlrd. so'm</p> <p>7,3 %</p>

2024- yilning yanvar-noyabr oyida, Viloyatning barcha hududlarida joylashgan chorva (parranda) bozorlarida parrandalar va chorva mollari sotuvchi jismoniy shaxslar tanlanma kuzatuvi o'tkazildi. Kuzatuv natijalariga ko'ra savdo aylanmasi hajmi 808,9 mlrd so'mni tashkil etdi. Bunda har-xil yoshdagi qoramollar savdosi 629,4 mlrd so'm, qo'y va echkilar – 165,8 mlrd so'mni, otlar – 8,7 mlrd so'mni, parrandalar – 5,0 mlrd so'mni tashkil qildi.

Uyushmagan savdo aylanmasida chorva mollari (parrandalar) savdosi hajmi va ulushi

<p>2 yoshdan katta bo'lgan qoramollar</p> <p>349,7 mlrd so'm</p> <p>43,2 %</p>	<p>1 yoshdan 2 yoshgacha bo'lgan yosh mollar</p> <p>152,0 mlrd so'm</p> <p>18,8 %</p>	<p>1 yoshgacaha bo'lgan yosh mollar</p> <p>127,7 mlrd so'm</p> <p>15,8 %</p>
---	---	---

<p>Qo'ylar</p> <p>162,4 mlrd so'm</p> <p>20,1 %</p>	<p>Otlar</p> <p>8,7 mlrd so'm</p> <p>1,1 %</p>	<p>Echkilar</p> <p>3,4 mlrd so'm</p> <p>0,4 %</p>
--	--	--

<p>Kurka, o'rdak, g'oz</p> <p>1,8 mlrd so'm</p> <p>0,2 %</p>	<p>Tovuqlar</p> <p>2,5 mlrd so'm</p> <p>0,3 %</p>	<p>Quyionlar</p> <p>0,4 mlrd so'm</p> <p>0,1 %</p>
---	---	---

<p>Qushlar</p> <p>0,3 mlrd so'm</p> <p>0,01%</p>
--

UMUMIY OVQATLANISH KORXONALARI SAVDO AYLANMASI

2024- yil 1- dekabr holatiga umumiy ovqatlanish sohasida faoliyat yuritayotgan tijorat korxonalarini soni 1 982 tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko'rsatayotgan yirik korxonalar soni 2 tani, kichik korxonalar va mikrofirmalar

	Jami, mlrd so'm	2023- yil yanvar-noyabr oylariga nisbatan, foizda
Farg'ona viloyati	16 146,2	113,1
shaharlar		
Farg'ona	253,5	107,4
Qo'qon	58,4	119,3
Quvasoy	12,4	110,8
Marg'ilon	104,3	119,8
tumanlar		
Oltiariq	21,5	113,3
Qo'shtepa	15,2	110,6
Bag'dod	12,9	108,1
Buvayda	11,6	105,6
Beshariq	19,7	111,2
Quva	25,3	111,7
Uchko'prik	22,7	106,2
Rishton	22,5	111,1
So'x	18,1	106,2
Toshloq	19,5	104,8
O'zbekiston	12,0	109,6
Farg'ona	20,4	112,8
Dang'ara	16,5	109,6
Furqat	15,9	111,1
Yozyovon	12,8	106,3

2024- yilning yanvar-noyabr oylarida ovqatlanish korxonalarining savdo aylanmasi 16 146,2 mlrd so'mga yetdi. 2023- yilning mos davriga nisbatan 113,1 % ga oshdi. Bunda savdo aylanmasining 99,1 % ulushi kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari hissasiga to'g'ri keldi.

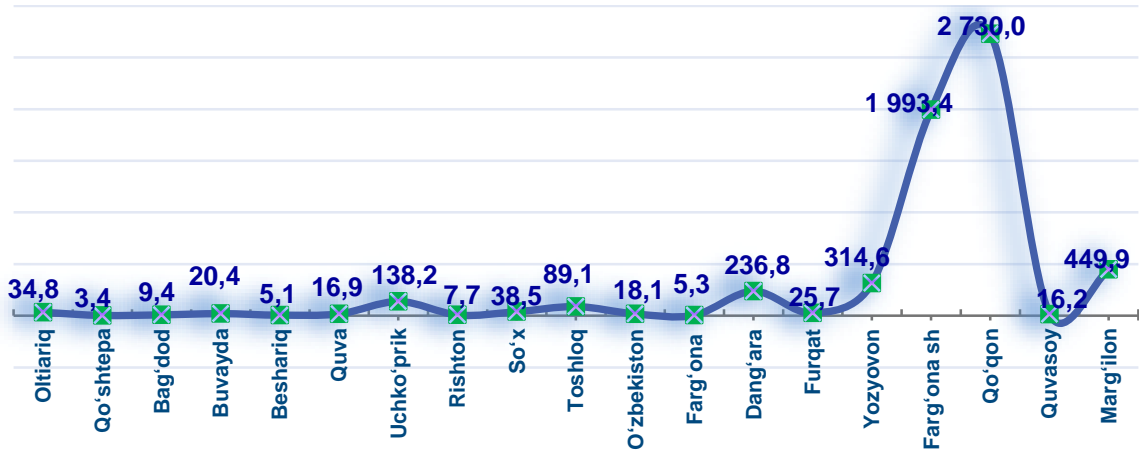
Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi

Hududlar kesimida ma'lumot

	Hajmi, mlrd so'm	Ulushi, foizda
Farg'ona viloyati	6 153,6	100,0
Shaharlar		
Farg'ona	1993,4	32,4
Qo'qon	2730,0	44,4
Quvasoy	16,2	0,3
Marg'ilon	449,9	7,3
Tumanlar		
Oltiariq	34,8	0,6
Qo'shtepa	3,4	0,1
Bag'dod	9,4	0,2
Buvayda	20,4	0,3
Beshariq	5,1	0,1
Quva	16,9	0,3
Uchko'prik	138,2	2,2
Rishton	7,7	0,1
So'x	38,5	0,6
Toshloq	89,1	1,4
O'zbekiston	18,1	0,3
Farg'ona	5,3	0,1
Dang'ara	236,8	3,8
Furqat	25,7	0,4
Yozyovon	314,6	5,1

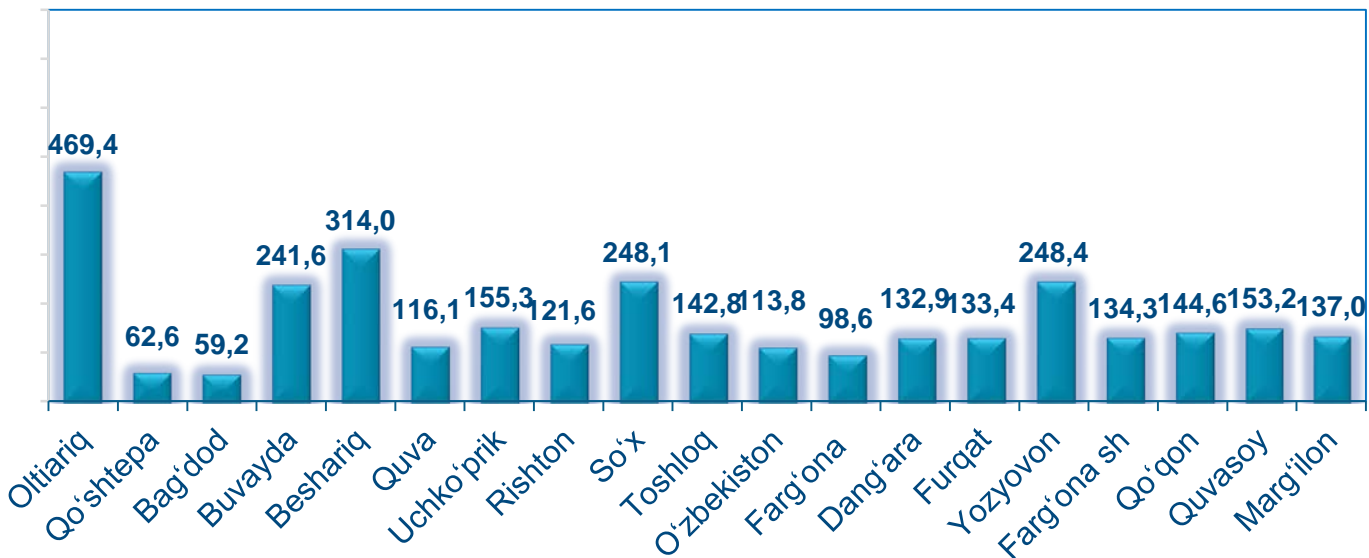
Ushbu ko'rsatkichni hududlar kesimida solishtirganda eng yuqori hajm Qo'qon (2 730,0 mlrd so'm), Farg'ona (1 993,4 mlrd so'm) va Marg'ilon (449,9 mlrd so'm) shaharlari hissasiga to'g'ri kelmoqda.

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi. (mlrd. so‘m)

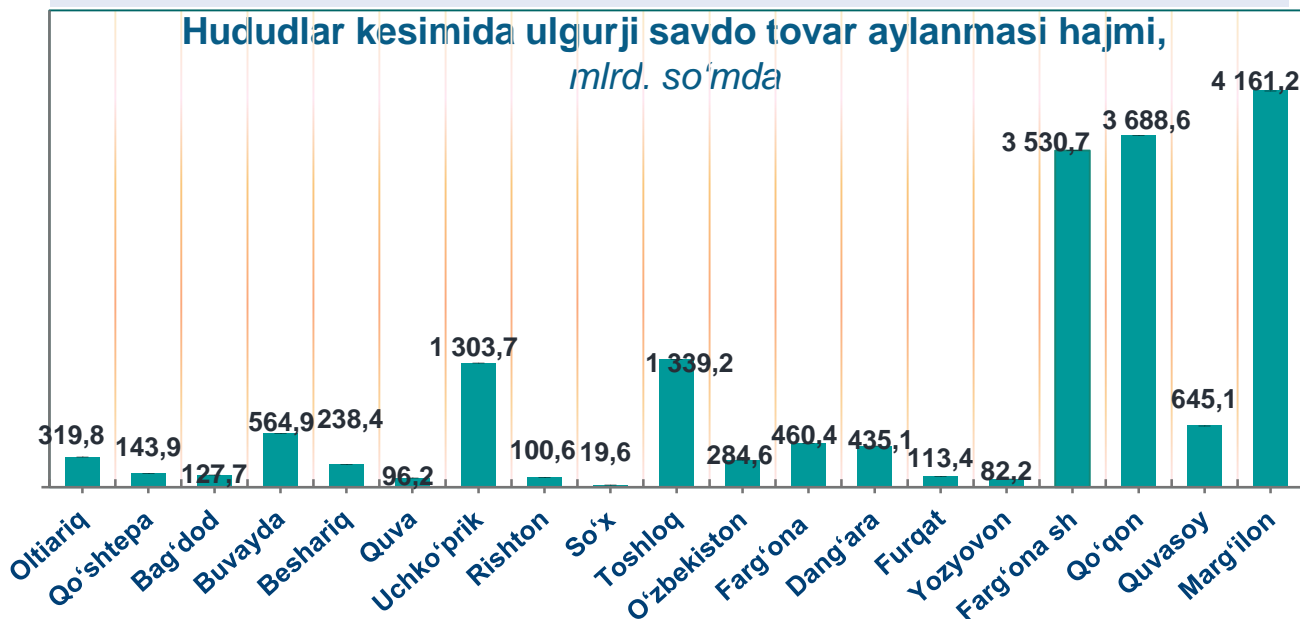

2024- yilning yanvar-noyabr oyida avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi (*motorli transport vositalarini ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatishdan tashqari*) 6 153,6 mlrd so‘mni tashkil etdi va o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 43,7 % ga oshdi. Shuningdek, yirik korxonalar savdo hajmi 2 726,0 mlrd so‘m (o‘sinh sur‘ati – 143,5 %), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari savdo hajmi – 3 427,5 mlrd so‘mni (o‘sinh sur‘ati – 3,1 m ko‘paydi) tashkil qildi.

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi os'ish sur'ati, foizda

Ulgurji savdo tovar aylanmasi – qayta sotish maqsadida sotib olingan va tadbirkorlik faoliyatida foydalanish yoki o‘z foydalanishi (qayta ishlash) uchun uchinchi tomon tashkilotlari va yakka tartibdagi tadbirkorlarga o‘zgartirmagan holda jo‘natilgan tovarlarning ushbu tovarlar uchun haq to‘lanadigan yoki to‘lanmaganligidan qat’iy nazar qiymati.

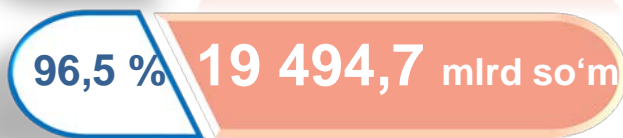

Viloyat bo'yicha 2024- yilning yanvar-noyabr oylarida ulgurji savdo tovar aylanmasi 20 206,3 mlrd so‘mni tashkil etib, 2023- yilning mos davriga nisbatan 9,3 % ga o‘ydi.

Savdo aylanmasi va ulushi

Yirik korxonalar

Mikrofirma va kichik korxonalar

Kichik biznes subyektlarining 19 494,7 mlrd so‘mni tashkil qilib, 2023- yilning mos davriga nisbatan 110,6 % ga to‘g‘ri keldi. Viloyatda ushbu sektorning ulgurji savdo hajmidagi ulushi 96,5 % ni tashkil qildi.

ULGURJI SAVDO AYLANMASIDA YIRIK VA KICHIK BIZNES KORXONALARI SAVDO HAJMI VA O‘SISH SUR‘ATI

	Hajmi, mlrd so‘m	2023- yil yanvar-noyabr oylariga nisbatan, foizda
Farg‘na viloyati	20 206,3	109,3
Shaharlar		
Farg‘ona	3530,7	104,5
Qo‘qon	3688,6	105,9
Quvasoy	645,1	116,3
Marg‘ilon	4161,2	107,0
Tumanlar		
Oltiariq	319,8	102,7
Qo‘shtepa	143,9	101,3
Bag‘dod	127,7	106,3
Buvayda	564,9	112,5
Beshariq	238,4	113,1
Quva	96,2	109,0
Uchko‘prik	1303,7	142,7
Rishton	100,6	150,0
So‘x	19,6	92,0
Toshloq	1339,2	108,0
O‘zbekiston	284,6	111,8
Farg‘ona	460,4	106,7
Dang‘ara	435,1	103,8
Furqat	113,4	104,3
Yozyovon	82,2	118,9

2024- yil 1- dekabr holatiga ulgurji savdo sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan tijorat korxonalarini soni 4 333 tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko‘rsatayotgan yirik korxonalar soni 25 tani, kichik korxonalar va mikrofirmalar soni 4 308 tani tashkil qildi.

Ulgurji savdo tovar aylanmasida yirik korxonalarining eng yuqori o‘shish sur‘atiga ega hududlar Uchko‘prik (35,6 m.), Rishton (6,1 m) va Bag‘dod (5,7 m) tumanida kuzatildi.